

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра кримінально-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	другий (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ
протокол від __.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Ольга ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО

Розглянуто на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-
наукового інституту права та інноваційної освіти
Протокол від 05.06.2025 № 21

Кримінальне право. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро :
Дніпровський державний університет внутрішніх справ. 2025 рік. 41 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-
наукового інституту права та інноваційної освіти, Шевченко Таїсія Віталіївна;
2. старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-
наукового інституту права та інноваційної освіти, Шило Ірина Вікторівна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. завідувач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Інституту економіки та права Класичного приватного університету, доктор
юридичних наук, професор, Рябчинська Олена Павлівна;
2. завідувач кафедри кримінального права і процесу юридичного
факультету Ужгородського національного університету, кандидат юридичних
наук, доцент, Ступник Ярослав Валерійович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1.1. до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	5	5
Загальна кількість годин	150	150
Рік підготовки	2	2
Семестр	3, 4	3, 4
Лекції	20	8
Семінарські заняття	20	12
Практичні заняття	10	8
Самостійна робота	100	122
Курсова робота	5	5
Підсумковий семестровий контроль	залік - 5 екзамен – 6	залік - 5 екзамен – 6

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» є: поглиблене вивчення здобувачами вищої освіти доктринальних положень кримінального права, формування наукових уявлень про системно-правові зв'язки кримінального права з іншими галузями права, розуміння його функцій, задач та принципів; оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними знаннями про зміст інститутів Загальної частини кримінального законодавства України, формування розуміння їх впливу на застосування норм Особливої частини; засвоєння знань про основні групи і види складів кримінальних правопорушень; формування у здобувачів освіти необхідних і достатніх компетентностей, теоретичних та практико орієнтованих передумов, навичок застосування кримінального закону, здійснення кримінально-правової кваліфікації; розширення та поглиблення уявлення здобувачів освіти про особливості соціального управління засобами правової політики, роль і значення в ньому кримінального права; конструювання розуміння ролі кримінального права у забезпеченні соціодинаміки, охорони й захисту суспільних відносин, соціальних благ, цінностей, сприяння державному будівництву, зміцненню ідеологічних засад культурної та національної ідентичності, зокрема в умовах відсічі збройній агресії та повоєнного транзиту українського суспільства; підвищення загальної правової культури; формування впевненості фахівців в благодійності ідей правової держави і необхідності їх реалізації у кримінальній процесуальній діяльності, відданості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед суспільством, державою і людиною; забезпечення спадковості у формуванні інтелектуальної еліти нації через забезпечення вагомої складової правничої освіти, передачі досвіду минулих поколінь, забезпечення спадковості у розвитку української юридичної науки у галузі кримінального права;

стимулювання неутилітарних мотивацій до ефективної правозастосовної діяльності як складової правової держави України у складі цивілізаційної сім'ї вільних народів Європи.

Очікувані результати вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» полягають у тому, що здобувач вищої освіти повинен знати:

- поняття, предмет, метод, завдання, функції і систему кримінального законодавства;
- поняття, ознаки кримінального правопорушення;
- поняття, елементи та види складу кримінального правопорушення;
- поняття, ознаки та види об'єктів кримінального правопорушення;
- поняття, ознаки та види об'єктивної сторони кримінального правопорушення;
- поняття, ознаки та значення суб'єкта та суб'єктивної сторони кримінального правопорушення;
- поняття, підстави, форми реалізації кримінальної відповідальності;
- поняття, структуру, види тлумачення, положення про чинність та принципи дії кримінального закону;
- поняття та підстави кваліфікації кримінальних правопорушень;
- особливості кримінальної відповідальності при незакінченій кримінально протиправній діяльності та у разі вчинення кримінального правопорушення у співучасті;
- поняття та характеристику множинності кримінальних правопорушень;
- обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння;
- нормативне регулювання звільнення від кримінальної відповідальності;
- поняття, мету та види покарання і примусових заходів медичного характеру, засади призначення покарання, звільнення від покарання та його відбування, правові наслідки судимості.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК3 - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК16 - здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК1 – здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3 - цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК9 – здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК16 - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК17 – здатність юридично правильно характеризувати та кваліфікувати факти і обставини вчинення злочинів організованими групами, злочинними організаціями, злочинними спільнотами на підставі достовірних та перевірених фактів приймати обґрунтовані рішення відповідно до норм чинного законодавства.

СК18 – здатність використовувати сучасні методи та прийоми виявлення та розслідування злочинів загальнокримінальної спрямованості, злочинів в органах державної влади та управління, вчинених організованими групами, злочинними організаціями, злочинними спільнотами.

Пререквізити та постреквізити дисципліни: «Філософія», «Логіка», «Теорія держави і права», «Судові та правоохоронні органи», «Конституційне право». «Кримінальне право (Особлива частина)», «Кримінальний процес», «Кримінологія», «Криміналістика».

Пререквізити: «Філософія», «Логіка», «Теорія держави і права», «Судові та правоохоронні органи», «Конституційне право».

Постреквізити: «Кримінальне право (Особлива частина)», «Кримінальний процес», «Кримінологія», «Криміналістика».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН1 - визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН6 - оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН8 - застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН20 - виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА № 1. ПОНЯТТЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТВИ

Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки.

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Кримінальне право в системі

права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право).

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини. Наука кримінального права. Предмет і завдання науки кримінального права. Зв'язок кримінального права з суміжними науками (кримінологією, правовою статистикою, криміналістикою, судовою медициною, юридичною психологією, судовою медициною і психіатрією та ін.). Методи науки кримінального права. Роль науки кримінального права в розробці нового кримінального законодавства України. Система курсу кримінального права.

Значення кримінального права в діяльності правоохоронних структур.

ТЕМА № 2. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення. Задачі кримінального законодавства України. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Законодавство України про кримінальну відповідальність. Види кримінальних законів (Кодекс, окремі закони про кримінальну відповідальність, закони тимчасової дії та ін.). Відповідність Законів України про кримінальну відповідальність положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Структура (побудова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини Кримінального кодексу України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і норми-заборони.

Тлумачення кримінального закону: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: аутентичне (легальне, офіційне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність: у часі, по території, за колом осіб, універсальний принцип дії закону.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Вступ кримінального закону в силу. Обов'язкове опублікування кримінального закону як необхідна умова його застосування. Зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до КК України та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення

Час вчинення кримінального правопорушення і його вплив на межі кримінальної відповідальності особи. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцями за межами України. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Видача злочинців (екстрадиція). Дія міжнародних договорів на території України, що регулюють питання правової допомоги у розшуку злочинців, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень.

ТЕМА № 3. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне; матеріальне; формально-матеріальне; їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення та її значення. Характер та ступінь суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності. Вина ознака кримінального правопорушення; її зміст та значення. Діяння в кримінальному праві та його зміст. Форми діяння: дія і бездіяльність. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за нього. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення. Значення ст. 11 КК для визначення поняття кримінального правопорушення. Проблема удосконалення поняття кримінального правопорушення та злочину в кримінальному праві України.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування злочинів від інших правопорушень. Питання про відмежування злочинів та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення понять злочину, злочинності, кримінального правопорушення, кримінального проступку.

Зміна підходу законодавця до формулювання основних кримінально-правових понять. Поняття кримінального правопорушення, кримінального проступку та злочину. Класифікація кримінальних правопорушень відповідно до змін внесених до КК України протягом 2018-2020 років.

ТЕМА № 4. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Вичерпний перелік складів злочинів у чинному законодавстві. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого розподілення ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від 1) їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані; 2) особливостей конструкції: матеріальні, формальні, усічені; 3) наявності наслідків: з матеріальною шкодою, з фізичною шкодою, з ідеологічною шкодою.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення і її значення.

ТЕМА № 5. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності злочину. Характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Ступінь суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Їх значення для правильного визначення об'єкту кримінального правопорушення та його кваліфікації.

Суспільні відносини, інтереси, блага як об'єкт кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Видовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення. Порядок визначення родового, видового та безпосереднього об'єктів кримінального правопорушення та їх значення. Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Предметні та безпредметні кримінальні правопорушення. Значення правильного встановлення предмету кримінального правопорушення для кримінальної відповідальності. Відмінність предмету кримінального правопорушення від об'єкту кримінального правопорушення. Описання предмету кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення. Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки

суспільної небезпечності, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відмежування одного складу кримінального правопорушення від іншого.

Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми. Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність. Правовий (юридичний) обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Значення нездоланної (непереборної) сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Поняття суспільно небезпечних наслідків. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Розподіл причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Спосіб, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону злочину; їх значення. Спосіб, знаряддя, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як: конструктивні ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки; обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

ТЕМА № 6. ОСОБА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ КРИМІНАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкту, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця. Суб'єкт кримінального правопорушення та його тлумачення в кримінальному праві та процесі, криминології. Їх відмінності.

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують; критерії встановлення в законі пониженого віку кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено понижений вік відповідальності (ст. 22 КК).

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності у кримінальному праві України. Критерії неосудності.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Обмежена осудність в кримінальному праві, її поняття та ознаки. Вплив визнання особи обмежено осудною на призначення покарання і застосування примусових заходів медичного характеру.

Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин. Її обґрунтування в кримінальному законі України.

ТЕМА № 7. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.

Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого. Види умислу в залежності від моменту виникнення: раптовий, заздалегідь сформований; в залежності від ступеня передбачення наслідків: визначений, невизначений, альтернативний.

Умисел в злочинах з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети для кваліфікації кримінального правопорушення як: конструктивних ознак складу кримінального правопорушення; кваліфікуючих ознак; обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види. Значення боротьби з необережними злочинами.

Злочинна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування злочинної самовпевненості від непрямого умислу.

Злочинна недбалість, її об'єктивний і суб'єктивний критерії. Їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від злочинної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Помилка в: об'єкті злочину; предметі кримінального правопорушення; потерпілому; злочинності чи незлочинності діяння; причинному зв'язку та в наслідках злочину.

Випадки, які приєднуються до помилок і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

ТЕМА № 8. СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним кримінальним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або замовлення на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. "Голий умисел" та його правові наслідки. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Правові наслідки готування до кримінального правопорушення невеликої тяжкості.

Замах на кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого розподілу. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення у складах з матеріальним, формальним та усіченим складом.

Підстава кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінального правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця. Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.

Дійове каяття у здійсненні кримінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

ТЕМА № 9. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Поняття і значення співучасті у кримінального правопорушення і її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Умисна спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.

Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відокремлення співучасті від "необережного заподіяння".

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відокремлення пособництва від підбурювання.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Форми співучасті. Питання про форми співучасті в науці кримінального права. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Опосередковане виконання. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Співучасть у при провокації кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підмовника та пособника.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

ТЕМА № 10. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення.

Одиничний злочин як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних злочинів: прості та ускладнені одиничні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні кримінальні правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Повторність кримінального правопорушення та її ознаки. Види повторності: повторність, не пов'язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов'язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Неодноразовість, систематичність та вчинення кримінального правопорушення у вигляді промислу як види повторності тотожних кримінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Рецидив кримінального правопорушення: поняття та ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний (багаторазовий), пенітенціарний, особливо небезпечний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання. Умови, порядок та правові наслідки визнання особи рецидивістом.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Врахування їх при: кваліфікації кримінальних правопорушень та призначенні покарання; вирішенні питання щодо можливості звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у випадках, передбачених КК України.

ТЕМА № 11. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, які передбачені КК України та іншими законодавчими актами (Закон України «Про національну поліцію» та ін.).

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння шкоди при, так званій, «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання технічних та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони. Використання предметів захисту (зброї або будь-яких інших засобів чи предметів) при необхідній обороні. Захист від нападу групи осіб; відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення. Правові наслідки заподіяння шкоди особою, яка перебувала в стані сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним посяганням, що не відповідало небезпечності посягання чи обстановці захисту. Інститут необхідної оборони в діяльності співробітників поліції і недержавних служб безпеки та охорони.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Ознаки та відповідальність при уявній обороні.

Підстави і ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при її затриманні. Відповідність заподіяння шкоди при затриманні безпеці вчиненого посягання і обставинам затримання. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана.

Відповідальність за заподіяння шкоди, яка не була необхідною для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Кримінально-правові питання затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення в діяльності працівників правоохоронних органів та недержавних структур правоохорони.

Поняття, підстави і ознаки крайньої необхідності. Неможливість усунення небезпеки, що загрожує інакше як шляхом завдання шкоди – єдина підстава крайньої необхідності. Суспільна небезпека, що безпосередньо загрожує: особі; охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб; суспільним інтересам; інтересам територіальної громади; інтересам держави. Джерела небезпеки. Завдання шкоди інтересам «третіх осіб». Вимушеність заподіяння шкоди в стані крайньої необхідності. Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі заподіяння шкоди в стані крайньої необхідності. Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка завдається в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і дій, спрямованих на затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки. Межі кримінальної відповідальності особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями, а також психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження. Підстави визнання законними наказу або розпорядження: віддання їх відповідною особою; в належному порядку; в межах повноважень; за змістом не суперечать чинному законодавству та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина. Межі кримінальної відповідальності особи, яка виконала явно злочинний наказ або розпорядження. Усвідомлення злочинного характеру наказу чи розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком – його поняття і ознаки. Межі відповідальності особи при заподіянні шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо це діяння було вчинене в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети. Відповідальність особи при заздальгідь створюваній загрозі для життя інших людей або загрозі екологічної катастрофи чи інших надзвичайних подій.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації – його поняття та ознаки. Вимушеність заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до чинного закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх злочинної діяльності. Межі кримінальної відповідальності особи за вчинення у складі організованої групи чи злочинної організації: особливо тяжкого умисного кримінального правопорушення, пов'язаного з насильством над потерпілим; умисного тяжкого кримінального правопорушення, пов'язаного з спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків.

ТЕМА № 12. ПОНЯТТЯ ПОКАРАННЯ. ВИДИ ПОКАРАННЯ

Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України. Мета покарання. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження.

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним законодавством. Система покарань за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків; загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудоим впливом на засудженого. Врахування судом гендерних аспектів при визначенні виду покарання.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в

дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть бути застосовані як в якості основних, так і в якості додаткових: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правила призначення основного та додаткового покарання.

Характеристика основних і додаткових покарань за чинним кримінальним законодавством України.

ТЕМА № 13. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття звільнення особи, яка вчинила злочин від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Умови такого звільнення. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови такого звільнення. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Умови такого звільнення. Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення. Незастосування строків давності у разі вчинення кримінального правопорушення проти миру та безпеки людства.

Вплив гендерних ознак на звільнення особи від кримінальної відповідальності.

ТЕМА № 14. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання: ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення; особи винного; способу та мотивів вчиненого кримінального правопорушення; характеру та розміру заподіяної шкоди; обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання. Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей. Правила призначення більш м'якого чи більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини КК України (ст.ст.70, 71).

Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання. Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Умови призначення покарання в таких випадках. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Умови призначення покарання в таких випадках. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушення та за сукупністю вироків.

Вплив гендерних ознак при призначенні покарання.

ТЕМА № 15. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ

Поняття і значення звільнення від покарання. Види такого звільнення, критерії їх поділу. Правові підстави звільнення від покарання та його відбування.

Правові наслідки звільнення особи від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Испитовий строк при звільненні від покарання, його термін та умови. Вплив гендерних ознак на звільнення особи від покарання.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, його поняття та умови застосування.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, її поняття та умови застосування.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, його поняття та умови застосування.

Звільнення від покарання за хворобою, його поняття та умови застосування. Правові підстави визнання хвороби засудженого такою, що дає підстави для звільнення від відбування покарання.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія, її види та порядок застосування. Обмеження у застосуванні амністії. Помилування, його види та порядок застосування.

ТЕМА № 16. СУДИМІСТЬ. ПОГАШЕННЯ І ЗНЯТТЯ СУДИМОСТІ

Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості. Порядок погашення та зняття судимості. Зняття судимості щодо осіб, які були реабілітовані.

Поняття, строки та правові наслідки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості.

Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

ТЕМА № 17. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ФІЗИЧНИХ І ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Поняття та мета заходів кримінально-правового характеру щодо фізичних і юридичних осіб, примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру: надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку; госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок та правові підстави таких дій. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру через змінення психічного стану особи на краще.

Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру. Штраф, конфіскація майна, ліквідація юридичної особи як заходи кримінально-правового характеру.

ТЕМА № 18. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Правові підстави та порядок притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років. Вплив гендерних ознак на притягнення неповнолітньої особи до кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його поняття та умови. Наслідки ухилення неповнолітнього, що вчинив кримінальне правопорушення, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх: штраф; громадські роботи; виправні роботи; арешт; позбавлення волі на певний строк.

Додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх: штраф; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Розмір штрафу та перелік доходів, на які він може бути звернений.

Виправні роботи, їх термін та особливості їх призначення неповнолітнім. Сума відрахувань із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт.

Арешт, його термін і місця відбування.

Позбавлення волі на певний строк та його термін. Види установ, де відбувають покарання неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі.

Призначення покарання неповнолітнім, його порядок та умови.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк, що встановлюється неповнолітнім.

Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його умови та правові наслідки.

Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у зв'язку із закінченням строків давності, його умови та правові наслідки. Види строків давності притягнення до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку для неповнолітніх.

Умовно дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх та умови його застосування. Правові наслідки вчинення нового кримінального правопорушення під час умовно-дострокового звільнення від покарання.

Погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості.

ТЕМА № 19. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Кримінальне законодавство розвинутих зарубіжних держав: Англії, США, Франції, Німеччини. Англо-американська континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Реформи кримінального законодавства, що здійснюються в останній час в деяких зарубіжних розвинутих державах.

Основні інститути Загальної частини кримінального права зарубіжних держав.

Поняття злочину. Класифікація злочинів. Вина та її форми. Неосудність. Замах на злочин. Співучасть. Обставини, що усувають злочинність діяння. Система кримінальних покарань. Заходи безпеки. Умовне засудження. Звільнення від покарання.

Вплив гендерних ознак на питання кримінальної відповідальності та покарання особи.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Поняття і система кримінального права. Кримінальна відповідальність та її підстави	1. Поняття кримінального права, його джерела та система. 2. Предмет кримінального права. 3. Завдання і принципи кримінального права.	2

Тема № 3. Поняття та ознаки кримінального правопорушення	1. Поняття кримінального правопорушення та його ознаки, малозначне діяння. 2. Криміналізація та декриміналізація в кримінальному праві. 3. Класифікація кримінальних правопорушень та її практичне значення.	2
Тема № 4. Поняття та ознаки складу кримінального правопорушення	1. Поняття і значення складу кримінального правопорушення. 2. Структура (елементи) складу кримінального правопорушення та ознаки, що його характеризують. 3. Види складів кримінального правопорушення.	2
Тема № 5. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	1.Поняття і значення об'єкта кримінального правопорушення. 2.Види об'єктів. Їх значення для побудови Особливої частини КК. Поняття предмета кримінального правопорушення і його відмінність від об'єкта. 3.Поняття і значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення.	2
Тема № 7. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	1. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Їх значення для кваліфікації кримінальних правопорушень. 2. Вина як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, її види та значення. 3. Умисел та його види. 4. Необережність та її види. 5. Змішана форма вини. 6. Мотив, мета, емоції як додаткові ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.	2
Тема № 8. Стадії кримінального правопорушення	1. Поняття та види стадій кримінального правопорушення. 2. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. 3. Замах на кримінальне правопорушення. 4. Готування до кримінального правопорушення. 5.Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця.	2
Тема № 9. Співучасть у кримінальному правопорушенні	1. Поняття співучасті, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. (ст. 26 КК). 2.Види співучасників та їх характеристика (ст. 27 КК). 3.Форми співучасті та їх характеристика: 4.Підстави і межі кримінальної відповідальності співучасників (ст.29, ст. 30, ст. 31 КК).	2
Тема № 10. Множинність кримінальних правопорушень	1.Одиничне кримінальне правопорушення як складовий елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень. Повторність кримінальних правопорушень. 2.Сукупність кримінальних правопорушень. 3.Рецидив кримінального правопорушення.	2
Тема № 11. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	1.Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. 2.Необхідна оборона, її поняття і умови правомірності. 3.Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. 4.Крайня необхідність, її поняття і умови правомірності.	2

	5.Інші види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння: -фізичний або психічний примус; -виконання наказу або розпорядження; -діяння, пов'язане з ризиком (виправданий ризик); -виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи або злочинної організації, виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України	
Тема № 12. Поняття покарання. Види покарання	1. Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України 2. Проблема мети покарання. Загальне і спеціальне попередження. 3. Поняття системи кримінальних покарань. Види покарань. 4. Характеристика основних, додаткових покарань та покарань, які застосовуються як основні і як додаткові.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Поняття і система кримінального права. Кримінальна відповідальність та її підстави	2
Тема № 3. Поняття та ознаки кримінального правопорушення	2
Тема № 4. Поняття та ознаки складу кримінального правопорушення	2
Тема № 5. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	2
Тема № 7. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	2
Тема № 12. Поняття покарання. Види покарання	2
Тема № 13. Звільнення від кримінальної відповідальності	2
Тема № 15. Звільнення від покарання	2
Тема № 16. Судимість. Погашення і зняття судимості	2
Тема № 18. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	2

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Тема № 8. Стадії кримінального правопорушення	2
Тема № 9. Співучасть у кримінальному правопорушенні	2
Тема № 10. Множинність кримінальних правопорушень	2
Тема № 11. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	2
Тема № 14. Призначення покарання	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Поняття і система кримінального права. Кримінальна відповідальність та її підстави	5
Тема № 2. Закон про кримінальну відповідальність	5

Тема № 3. Поняття та ознаки кримінального правопорушення	5
Тема № 4. Поняття та ознаки складу кримінального правопорушення	5
Тема № 5. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	5
Тема № 6. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)	5
Тема № 7. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	5
Тема № 8. Стадії кримінального правопорушення	5
Тема № 9. Співучасть у кримінальному правопорушенні	5
Тема № 10. Множинність кримінальних правопорушень	5
Тема № 11. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	5
Тема № 12. Поняття покарання. Види покарання	5
Тема № 13. Звільнення від кримінальної відповідальності	5
Тема № 14. Призначення покарання	5
Тема № 15. Звільнення від покарання	5
Тема № 16. Судимість. Погашення і зняття судимості	5
Тема № 17. Заходи кримінально-правового характеру щодо фізичних і юридичних осіб	6
Тема № 18. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	7
Тема № 19. Загальна характеристика міжнародного кримінального права	7

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Поняття і система кримінального права. Кримінальна відповідальність та її підстави	1. Поняття кримінального права, його джерела та система. 2. Предмет кримінального права. 3. Завдання і принципи кримінального права.	2
Тема № 4. Поняття та ознаки складу кримінального правопорушення	1. Поняття і значення складу кримінального правопорушення. 2. Структура (елементи) складу кримінального правопорушення та ознаки, що його характеризують. 3. Види складів кримінального правопорушення.	2
Тема № 8. Стадії кримінального правопорушення	1. Поняття та види стадій кримінального правопорушення. 2. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. 3. Замах на кримінальне правопорушення. 4. Готування до кримінального правопорушення. 5. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця.	2
Тема № 9. Співучасть у кримінальному правопорушенні	1. Поняття співучасті, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. (ст. 26 КК). 2. Види співучасників та їх характеристика (ст. 27 КК). 3. Форми співучасті та їх характеристика:	2

	4. Підстави і межі кримінальної відповідальності співучасників (ст.29, ст. 30, ст. 31 КК).	

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Поняття і система кримінального права. Кримінальна відповідальність та її підстави	2
Тема № 3. Поняття та ознаки кримінального правопорушення	2
Тема № 4. Поняття та ознаки складу кримінального правопорушення	2
Тема № 11. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	2
Тема № 12. Поняття покарання. Види покарання	2
Тема № 16. Судимість. Погашення і зняття судимості	2

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Тема № 5. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	2
Тема № 7. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	2
Тема № 8. Стадії кримінального правопорушення	2
Тема № 9. Співучасть у кримінальному правопорушенні	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Поняття і система кримінального права. Кримінальна відповідальність та її підстави	6
Тема № 2. Закон про кримінальну відповідальність	6
Тема № 3. Поняття та ознаки кримінального правопорушення	6
Тема № 4. Поняття та ознаки складу кримінального правопорушення	6
Тема № 5. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	6
Тема № 6. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)	6
Тема № 7. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	6
Тема № 8. Стадії кримінального правопорушення	6
Тема № 9. Співучасть у кримінальному правопорушенні	6
Тема № 10. Множинність кримінальних правопорушень	6
Тема № 11. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	6
Тема № 12. Поняття покарання. Види покарання	6
Тема № 13. Звільнення від кримінальної відповідальності	6
Тема № 14. Призначення покарання	6
Тема № 15. Звільнення від покарання	6
Тема № 16. Судимість. Погашення і зняття судимості	6
Тема № 17. Заходи кримінально-правового характеру щодо фізичних і юридичних осіб	8
Тема № 18. Особливості кримінальної відповідальності та покарання	8

неповнолітніх	
Тема № 19. Загальна характеристика міжнародного кримінального права	10

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

ЗАЛІК

Загальна частина (3 семестр)

1. Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки.
2. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття види.
3. Система кримінального права.
4. Предмет кримінального правопорушення.
5. Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення.
6. Місце і час вчинення кримінального правопорушення.
7. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення.
8. Види злочинів.
9. Види тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
10. Прості та складні види складів кримінальних правопорушень.
11. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
12. Основні та кваліфіковані види складів кримінальних правопорушень.
13. Час вчинення кримінального правопорушення.
14. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі.
15. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України.
16. Осудність.
17. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України.
18. Неосудність.
19. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцями за межами України.
20. Форми вини.
21. Визначення поняття кримінального правопорушення.
22. Види умислу.
23. Ознаки кримінального правопорушення.
24. Види необережності.
25. Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення.
26. Поняття складу кримінального правопорушення і його значення.
27. Елементи складу кримінального правопорушення.
28. Види складів кримінального правопорушення.
29. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення і її значення.
30. Поняття об'єкту кримінального правопорушення.
31. Види об'єктів кримінального правопорушення.

32. Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення.
33. Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення.
34. Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми.
35. Спосіб та обставини вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують його об'єктивну сторону.
36. Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність.
37. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види потерпілих.
38. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення.
39. Поняття осудності та її значення.
40. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.
41. Поняття неосудності у кримінальному праві України.
42. Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення.
43. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.
44. Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.
45. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.
46. Суспільно небезпечне діяння: поняття та значення.
47. Умисел і його види.
48. Джерела закону про кримінальну відповідальність.
49. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки).
50. Поняття кримінального проступку.
51. Відмінність прямого умислу від непрямого.
52. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
53. Класифікація кримінальних правопорушень.
54. Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види.
55. Випадок як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від кримінально протиправної недбалості.
56. Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
57. Поняття та види помилок в кримінальному праві.
58. Вік кримінальної відповідальності.
59. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність.
60. Фізична особа, як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення.

ЕКЗАМЕН**Загальна частина (4 семестр)**

1. Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним кримінальним законодавством.
2. Готування до кримінального правопорушення, його поняття.
3. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки готування до кримінального правопорушення.
4. Замах на кримінального правопорушення, його поняття.
5. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки замаху на кримінальне правопорушення.
6. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення.
7. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки.
8. Поняття і значення та ознаки співучасті у вчиненні кримінального правопорушення.
9. Об'єктивні ознаки співучасті.
10. Умисна спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.
11. Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.
12. Форми співучасті.
13. Злочинна організація як особлива форма співучасті.
14. Організована група, як форма співучасті.
15. Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників.
16. Екссес виконавця. Види екссесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при екссесі. Невдале підбурювання та пособництво.
17. Добровільна відмова співучасників.
18. Добровільна відмова виконавця.
19. Поняття причетності до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.
20. Поняття множинності кримінальних правопорушень.
21. Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень.
22. Види одиничних кримінальних правопорушень.
23. Види множинності кримінальних правопорушень.
24. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки.
25. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність.
26. Повторність кримінального правопорушення та її ознаки.

27. Рецидив кримінального правопорушення: поняття та ознаки.
28. Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, які передбачені КК України та іншими законодавчими актами.
29. Поняття необхідної оборони.
30. Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.
31. Уявна оборона. Ознаки та відповідальність при уявній обороні.
32. Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки.
33. Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки.
34. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження.
35. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.
36. Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України. Мета покарання.
37. Система та види покарань.
38. Поняття звільнення особи, яка вчинила злочин від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.
39. Правові підстави звільнення від кримінальної відповідальності.
40. Види звільнення від кримінальної відповідальності.
41. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.
42. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.
43. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.
44. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
45. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України.
46. Види покарань.
47. Основні та додаткові покарання.
48. Штраф.
49. Громадські та виправні роботи.
50. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення державної нагороди України.
51. Службові обмеження для військовослужбовців.
52. Пробаційний нагляд.
53. Арешт.
54. Обмеження волі.
55. Позбавлення волі на певний строк.
56. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

57. Обставини, які пом'якшують покарання.
58. Обставини, які обтяжують покарання.
59. Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими.
60. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
61. Призначення покарання за сукупністю вироків.
62. Поняття і значення звільнення від покарання.
63. Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості.
64. Порядок погашення та зняття судимості.
65. Зняття судимості щодо осіб, які були реабілітовані.
66. Поняття, строки та правові наслідки погашення судимості.
67. Обчислення строків погашення судимості.
68. Амністія. Помилування.
69. Поняття та мета заходів кримінально-правового характеру щодо фізичних і юридичних осіб, примусових заходів медичного характеру.
70. Види заходів кримінально-правового характеру щодо фізичних і юридичних осіб, примусових заходів медичного характеру.
71. Види примусових заходів медичного характеру.
72. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.
73. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.
74. Спеціальна конфіскація.
75. Види примусових заходів медичного характеру.
76. Правові підстави та порядок притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років.
77. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.
78. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
79. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
80. Особливості звільнення від відбування покарання неповнолітніх.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50

Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Критерії оцінювання успішності навчання (критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитиву оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами:

Для денної форми навчання:

- поточного контролю (40 балів) – на підставі участі здобувача у семінарських та практичних заняттях;
- самостійна робота (10 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;
- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку/екзамену.

Для заочної форми навчання:

- поточного контролю (20 балів) – на підставі участі здобувача у семінарських та практичних заняттях;
- самостійна робота (30 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;
- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку/екзамену.

Єдина максимальна сума балів за всі види робіт з навчальної дисципліни – 100 балів. Максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної роботи – 50 балів; 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

**Критерії оцінювання аудиторних занять здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні теоретичних основ кримінального права, уявлення про поняття кримінального правопорушення та його ознак, складу кримінального правопорушення та інших основних завдань Загальної частини кримінального права.
4	Невисокий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння щодо основного понятійного апарату; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні теоретичних основ кримінального права.
3	Достатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння щодо основного понятійного матеріалу Загальної частини кримінального права мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.
2	Недостатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння щодо понятійного апарату знань Загальної частини кримінального права сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення.

1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу навчальної дисципліни кримінальне право, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань з дисципліни «Кримінальне право».
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Кримінальне право» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: заліки; екзамени; стандартизовані тести; аналітичні звіти, реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації здобувачів вищої освіти та виступи на наукових заходах; вирішення практичних завдань у т.ч. формі квесту.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Самостійна робота оцінюється у здобувачів денної форми навчання не більше 10 балів.

За самостійну здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- написання наукової роботи – 10 балів;
- участь та перемога в олімпіаді з дисциплін кафедри – 10 балів;
- участь в освітніх всеукраїнських та міжнародних заходах за напрямками кафедри – 10 балів;
- участь у наукових дослідженнях кафедри – 10 балів;
- написання та публікації статті у фаховому виданні – 10 балів;
- написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 5 балів;
- написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 5 балів;
- участь в олімпіаді з дисциплін кафедри – 2 бали;
- підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 3 бали;
- участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 3 (опублікування тез - 5 балів);
- членство в науковому гуртку кафедри – 3 бали;
- написання реферату або доповіді з дисциплін кафедри – 2 бали;
- підготовка презентацій з дисциплін кафедри – 3 бали
- самостійне опрацювання теоретичних питань – до 2 бали за одне питання.

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Самостійна робота оцінюється у здобувачів вищої освіти заочної форми навчання не більше 30 балів.

За самостійну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- участь у наукових дослідженнях кафедри – 30 балів;
- написання та публікації статті у фаховому виданні – 25 балів;
- написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 20 балів;
- написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 15 балів;
- підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 15 балів;
- участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 15 (опублікування тез- 25 балів);
- написання доповіді з дисциплін кафедри – 5 балів;
- підготовка презентацій з дисциплін кафедри (не більше 5) – 5 балів
- самостійне опрацювання теоретичних питань – до 5 балів за одне питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні нормативні акти:

- акти міжнародного права:

1. Проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання : Конвенція (Конвенцію ратифіковано із застереженнями Указом Президії Верховної Ради № 3484–ХІ від 26.01.1987 р., URL: <http://rada.gov.ua>)
2. Про заходи щодо протидії торгівлі людьми : Конвенція Ради Європи Ратифікація від 21.09.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858
3. Проти транснаціональної організованої злочинності : Конвенція Об'єднаних націй. Ратифікація від 04.02.2004 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789
4. Про боротьбу з фінансуванням тероризму : Міжнародна Конвенція. Ратифікація від 12.09.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518
5. Про запобігання насильства стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Конвенція Ради Європи від 11.05.2011. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU11251?an=2>

-закони:

1. Конституція України: Закон України. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. 141 с.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III: *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. 26. 131 с.:
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. № 51. ст.1122.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10. № 11-12. № 13, ст.88.
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2006. № 30. Ст. 260.
6. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV . *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2004. № 50. Ст. 540.
7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2014, № 49, ст.2056.
8. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2010, № 41-42, № 43, № 44-45, ст.529.

- підзаконні акти:

1. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України N 7 від 04.06.2010 р.;

2. Про виконання судами України законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку : Постанова Пленуму Верховного Суду України N 5 від 29.06.1990 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Пленуму Верховного Суду України N3 від 04.06.93, N12 від 03.12.97);

3. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості : Постанова Пленуму Верховного Суду України 26.12.2003 N 16;

4. Про практику призначення судами кримінального покарання : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 р. № 7;

5. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 N 12 „Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності”;

6. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 03.06.2005 N 7;

7. Про судову практику у справах про необхідну оборону : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 1;

8. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.05.2002 р. № 6;

9. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну не відбутої частини покарання більш м'яким Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 2;

10. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 5;

11. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 № 13.

12. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : Наказ МВС України від 08.02.2019 № 100.

- судова практика ЄСПЛ:

1. Стислі виклади рішень щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. Міністерство юстиції України. URL : <https://minjust.gov.ua/m/stisli-vikladi-rishen-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>

2. Звіти про результати діяльності уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини 2022-2024 роки. Міністерство юстиції

України. URL : <https://ombudsman.gov.ua/uk/zviti-za-rezultatami-monitoringovih-vizitiv>

Підручники:

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина : тексти лекцій : навч.-метод. посібник / А. Я. Берш, В. П. Кедик, Е. Е. Кузьмін [та ін.] ; за заг. ред. Н. А. Мирошниченко, Є. Л. Стрельцова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Астропрінт, 2022. 328 с.
3. Тютюгін В. І., Рубашенко М. А. Кримінальне право України. Загальна частина. Посібник для підготовки до заліків та іспитів (6-те видання). Харків. Право. 2023. 254 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Вереша Р. В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина : навч. посіб. Київ : Алерта, 2022. 612 с.
2. Ємельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. Харків : Право, 2018. 142 с.
3. Задачник з кримінального права України (загальна та особлива частини) : практикум. [Литвинов О. М., Орлов Ю. В., Яценко А. М. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2023. 204 с.
4. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2023. 352 с.
5. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с.
6. Кримінальне право України. Частина 1 : конспект лекцій: навчально-методичний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П. Чернівці, 2022. 182с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Андрушко А. В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи: монографія. Київ: Ваїте, 2020. 560 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/6/0/479372.pdf>.

2. Бабанли Р. Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів : Десна Поліграф, 2019. 488 с. URL: http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/2934/1/2019babanli-r.sh.-priznachennya-pokarannya-v-ukrayini_-teoretiko-prikladni-zasadi_-_d_.pdf.
3. Гацелюк В. Криміналізація суспільно небезпечних діянь протягом дії Кримінального кодексу України 2001 року: останні сюжети на фоні загальної палітри законодавчих рішень. Київ : ВАІТЕ, 2021. 228 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/3/504226.pdf>.
4. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України). за ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2019. 288 с. URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf?fbclid=IwAR0KjsA6kJGskRU26piONKtHjvRvVocsCwDuCeoWxY4tndNPLF-Kh9xGVNw.
5. Дудоров О. О. Кримінально-правові проблеми сучасної України (вибрані праці). Київ : Ваіте, 2022. 632 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/1/9/521503.pdf>.
6. Житний О. О., Гусаров С. М. Міра покарання: деякі проблеми визначення й встановлення в кримінальному праві України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2019 (27). С. 78–86. URL: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2019-27-10>.
7. Колос М. І. Українське кримінальне право: походження, розвиток і сучасність : монографія. Київ : Освіта України, 2019. 836 с.
8. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування. За ред. М.І. Хавронюка. Київ : Москаленко О. М., 2019. 464 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f069f502-797b-474e-9aеc-5d129df442ea/content>.
9. Литвинов О. М., Митрофанов І. І. Концептуальна модель механізму реалізації кримінальної відповідальності : монографія. Харків : Золота миля, 2017. 180 с.
10. Мовчан Р. О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.
11. Настільна книга судді : матеріали розгляду справ про міжнародні злочини / USAID, Верховний Суд, UpRights Global Rights Compliance. Київ, 2023.
12. Орлов Ю. В. Злочинність і протидія їй в умовах війни: кримінально-правовий та кримінологічний виміри : монографія. Харків : Право, 2023. 252 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/18524>
13. Орлов Ю. В. Кримінально-правовий вимір участі у війні в Україні: від комбатанта до військовополоненого. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2022. № 2. С. 20–30. DOI: 10.34015/2523-4552.2022.2.03.
14. Орлов Ю. В. Правові наслідки вчинення окремих категорій кримінальних проступків в контексті перехідного правосуддя для України.

Європейські перспективи. 2023. № 3. С. 191–198.
DOI: <https://doi.org/10.32782/EP.2023.3.26>.

15. Орлов Ю. В. Проблеми кримінально-правової кваліфікації домашнього насильства. *Право і безпека.* 2020. № 4 (79). С. 13–19.
DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2020.4.01>

16. Орлов Ю. В., Прібиткова Н. О. Війна та кримінально-правова політика України : виклики та відповіді. *Право і безпека.* 2022. № 2 (85). С. 39–47. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.2.04>

17. Орлов Ю. В., Прібиткова Н. О. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних з війною, що документуються на деокупованих територіях України. *Право і безпека.* 2022. № 3 (86). С. 48–59.
DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.3.04>

18. Сийплові М. В. Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні : монографія. Харків: Панов, 2019. 614 с.

19. Стандарти розслідувань воєнних злочинів. Незаконне позбавлення волі та катування: методичні рекомендації. Є. О. Крапивін, Д. Л. Лисенко, М. І. Пашковський та ін. Київ, 2023. URL: https://justgroup.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/standart-rozsliduvannya_katuvannya.pdf.

20. Фріс П. К/ Ідеологія кримінально-правової політики : монографія. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2021. 389 с.

21. Хавронюк М. І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей до Кримінального кодексу України. 3-є вид. Київ : ВД «Дакор», 2022. 266 с.

22. Ющик О. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. *Підприємництво, господарство і право.* 2020. № 2. С. 300–304. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.50>.

23. Яценко А. М., Крижановський М. В. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб : монографія. Харків : Право, 2020. 264 с.

Інтернет-ресурси:

Офіційний сайт Президента України	www.president.gov.ua
Офіційний сайт Верховної Ради України	www.rada.gov.ua
Офіційний сайт Кабінету Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Офіційний сайт Верховного Суду	supreme.court.gov.ua/supreme
Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора	https://www.gp.gov.ua/
Офіційний сайт Європейського Суду з прав	www.echr.coe.int
Офіційний сайт Служби безпеки України	https://ssu.gov.ua/
Офіційний сайт Державного бюро розслідувань	https://dbr.gov.ua/

Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду	https://www.icc-cpi.int/

**Т.в.о. завідувача кафедри
кримінально-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти**

Таїсія ШЕВЧЕНКО

